De minister van Economische Zaken
H.G.J. Kamp
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Apeldoorn, 21 augustus 2013

Geachte heer Kamp,

In uw brief van 11 februari[1] jl. heeft u de Tweede Kamer geïnformeerd over elf onderzoeken, die u laat verrichten om aan het einde van het jaar een zorgvuldig besluit te kunnen nemen over de gaswinning in het Groningen veld. De resultaten van deze onderzoeken moeten per 1 december beschikbaar zijn en zullen onderdeel uitmaken van de besluitvorming rond het geactualiseerde winningsplan, dat op 1 december 2013 bij u zal worden ingediend.

Om de onafhankelijkheid van de onderzoeken te borgen, heeft u een Stuurgroep ingesteld en mij verzocht het voorzitterschap op mij te nemen.

U heeft de Stuurgroep gevraagd om de opzet van de onderzoeken tegen het licht te houden en daarnaast de onderzoeken te begeleiden en te monitoren. Ook heeft u de Stuurgroep gevraagd de uitkomsten van de onderzoeken te bezien en daarover aan u te rapporteren.

De Stuurgroep wordt in haar werkzaamheden ondersteund door twee technische begeleidingscommissies met onafhankelijke experts, die als taak hebben de voortgang en de inhoud van alle technische onderzoeken te bewaken.

Uw ministerie heeft aan de stuurgroep voor advies voorgelegd de rapportages van de onderzoeken 1, 2 en 10, alsmede een (tussen)rapportage van het KNMI.

I. De onderzoeken 1, 2, en 10

In uw brief aan de Tweede Kamer van 3 juli jl heeft u aangegeven de rapportages van drie onderzoeken, na akkordering door de Stuurgroep, in augustus openbaar te zullen maken, te weten:
Onderzoek 1: Plan van aanpak voor preventief versterken van huizen (Arup);
Onderzoek 2: QuickScan naar vitale infrastructuur (Deltares);
Onderzoek 10: Onderzoek naar waardedaling woningen (Ortec).

Aanpak
Zowel de Stuurgroep als de betreffende begeleidingscommissie hebben de opzet en rapportage van de drie onderzoeken besproken met de uitvoerende partijen. De begeleidingscommissie heeft op 5 augustus jl. advies uitgebracht aan de Stuurgroep. De stuurgroep heeft dat advies in haar vergadering van 9 augustus onverkort overgenomen.

---

[1] Tweede Kamer, vergaderjaar 2012-2013,333 529, nr. 2

Advies
De Stuurgroep is van mening dat de drie onderzoeken op een degelijke, wetenschappelijke en onafhankelijke wijze zijn uitgevoerd, maar constateert ook dat in alle drie onderzoeken een aantal elementen om nadere uitwerking vragen. De uitvoerende partijen zijn verzocht het commentaar te verwerken in hun definitieve rapportage.

Aanbevelingen
De Stuurgroep doet een aantal aanbevelingen met betrekking tot vervolgonderzoek en adviseert uw ministerie er zorg voor te dragen, dat deze aanbevelingen worden meegenomen in de opzet en uitvoering van deze vervolgonderzoeken. Het betreft de volgende aanbevelingen:

<u>Ad Onderzoek 1</u>
a. De Stuurgroep benadrukt het belang van het feit dat zowel Arup als Deltares bij hun onderzoeken van dezelfde gegevens (karakter seismisch signaal van beving) uit gaan. Deltares en Arup dienen deze gegevens met elkaar af te stemmen. Hierbij kunnen de gegevens, zoals die door het KNMI zijn aangeleverd, voorlopig als uitgangspunt dienen.
b. Uit de QuickScan van Deltares blijkt dat gebouwen die onderdeel uitmaken van de infrastructuur voor electriciteit, het meest kwetsbaar zijn. De Stuurgroep adviseert dat Arup deze gebouwen met voorrang meeneemt in haar onderzoek.
c. De Stuurgroep acht het van belang dat er ook door Arup een risico-analyse wordt uitgevoerd, op te leveren uiterlijk eind oktober 2013.

<u>Ad Onderzoek 2</u>
a. De Stuurgroep adviseert Deltares in overleg met KNMI te beoordelen, in hoeverref de gevolgen van de geïnduceerde bevingen in Groningen vergelijkbaar zijn met de gevolgen van kleinere tektonische aardbevingen. Dit is van belang, omdat nog niet goed bekend is, of wereldwijde ervaring met grondbewegingen (en risico's) ten gevolge van tektonische bevingen onveranderd van toepassing is op grondbewegingen (en risico's) ten gevolge van geïnduceerde bevingen.
b. Een deel van het onderzoek naar de effecten van bevingen op de gasinfrastructuur wordt door Gasunie zelf uitgevoerd. Het moet helder zijn welk deel Gasunie zelf uitvoert, omdat anders het beeld kan ontstaan dat het Deltares onderzoek incompleet is.
c. Ook hier geldt dat er op korte termijn specifiek aandacht besteed moet worden aan de gebouwen, die onderdeel uitmaken van het systeem. De Stuurgroep adviseert dat Arup ook deze gebouwen met voorrang meeneemt in haar onderzoek.
d. Waar nodig dienen versterkingen te worden aangebracht.
e. Gezien de grote tijdsdruk op het vervolgonderzoek adviseert de Stuurgroep om zo snel mogelijk met de waterschappen in overleg te treden, zodat de voor het onderzoek benodigde gegevens tijdig beschikbaar zijn.

<u>Ad Onderzoek 10</u>
Zodra alle onderzoeken zijn afgerond kan op basis daarvan door het KNMI een beter onderbouwde kaart met contouren van de grondbeweging worden opgesteld. Op basis van deze contouren kunnen de grenzen van de invloedsgebieden beter worden omlijnd. Deze gegevens dienen ook in de andere vervolgonderzoeken te worden meegenomen.

<u>II. Rapportage KNMI</u>

Om de bovengenoemde onderzoeken in een perspectief te kunnen plaatsen, heeft u het KNMI gevraagd om een eerste vertaling te maken van een aardbeving met magnitude 5 op een diepte van 3 kilometer naar de te verwachten bewegingen aan het oppervlak. Omdat het onderzoek naar de mogelijke maximum sterkte van een beving in het Groningen gasveld nog gaande is, heeft u het

KNMI gevraagd uit te gaan van het door hen eerder op literatuur gebaseerde maximum van magnitude 5.
Het KNMI heeft haar antwoord op deze vraag neergelegd in de notitie 'Eerste resultaten van de verwachte grondbeweging bij een magnitude 5.0' (B. Dost, KNMI, augustus 2013). Het concept van deze notitie is door de stuurgroep van commentaar voorzien richting uw ministerie als opdrachtgever.

Advies
Op basis van de voor haar beschikbare informatie acht de Stuurgroep de notitie van het KNMI toereikend voor het gestelde doel. De Stuurgroep wijst er op, dat dit slechts een moment-opname betreft van de resultaten van het nog lopende onderzoeken 4 en 5. De Stuurgroep beseft echter terdege, dat de onderzoeken van Deltares en Arup vragen om een eerste indicatie van de te verwachten bewegingen aan het oppervlak.

Hoogachtend,

T. Klip-Martin

Mw. T. Klip-Martin
Voorzitter Stuurgroep